

- BROŠURA br. 2

Trenutni status o edukaciji o bolu i implementacijskim izazovima

Edukacija u lečenju bola i dalje zadržava nizak prioritet u zdravstveno- profesionalnom nastavnom planu i programu uprkos decenijskim istraživanjima koja su dokumentovana globalnim potrebama. *Global Burden of Disease study* iz 2016.godine pokazuje da je dugotrajni i jak bol sve veći uzročnik morbiditeta i invaliditet u celom svetu [9]. Bol je jedan od najčešćih razloga zbog kojih pacijenti traže profesionalnu zdravstvenu negu, stoga, naši doktori medicine moraju posedovati neophodna znanja i veštine kako bi bili kompetentni u lečenju [3,4,10].

Izazovi

Obuka pretkliničkih zdravstvenih radnika u lečenju bola je daleko ispod preporučenog standarda za visoko razvijene zemlje, koje su bazirane na osnovu validiranih kliničkih istraživanja (2,7,8,12). Stanje o edukaciji o bolu u nisko razvijenim zemljama je nepoznato, ali očigledni deficiti u lečenju bola naglašavaju ozbiljnu situaciju koja zahteva veće napore. Uprkos obimno razvijenim i dostupnim resursima iz kurikuluma, usvajanje sadržaja o bolu u programima koji ulaze u praktičnu primenu je izuzetno sporo. Do sada, većina profesionalnih zdravstvenih radnika naučila je da leči bol samo putem neformalnog programa u kliničkom radu kroz prilagođavanje, koji podstiče kulturu stigme i neadekvatne prakse lečenja bola.

Mnogi zdravstveni radnici se osećaju nepripremljenim u lečenju složenih bolnih stanja, naročito tamo gde je neophodno sveobuhvatno lečenje (11). Kritično, celokupna procena u lečenju bola se trenutno ne zahteva dozvolu za većinu zdravstvenih radnika (13).

©Copyright 2018 Međunarodna asocijacija za proučavanje bola. Autorska prava zaštićena.

IASP spaja naučnike, kliničare, zdravstvene radnike, i kreatore polisa kako bi stimulisala i podržala studije o bolu, prenošenje stečenog znanja u svrhu postizanja boljih rezultata u oslobađanju od bola na globalnom nivou.

Sigurno, izuzetno i saosećajno lečenje bola neće se dogoditi bez obrazovanja iz oblasti bola za sve zdravstvene radnike. Zbog toga se moraju rešiti dva pitanja: koje barijere ograničavaju integraciju sadržaja bola u nastavne programe nauka o zdravstvu, naročito na nivou dodiplomaca (*undergraduate*) i koji su resursi dostupni?

Resursi i strategije

Izazovi koji sprečavaju usvajanje i sprovođenje nastavnih planova i programa za bol nisu dobro shvaćeni, ali jedan faktor je nedostatak standarda kompetencija za izdavanje dozvola (11). Promene u stručnoj sertifikaciji i edukaciji o bolu daleko su iza poboljšanih regulatornih standarda (1). Izazovi nastavnika u učionicama i kliničkim vežbama ostaju kao prepreka. Ovi izazovi uključuju modele i prioritete nastavnog plana i programa koji ne ukazuju na bol, nedovoljnu kvalifikaciju fakulteta i nepoverenje u nastavu o bolu, kao i neredovne mogućnosti za interprofesionalno učenje (11).

Fishman i Loung predlažu fokusiranje na organizacije koje imaju uticaj da zahtevaju sadržaj bola u nastavnim planovima i programima za zdravlje (3). *The Global Year "Prospekt za promovisanje profesionalne edukacije o bolu"* [link] može započeti diskusiju sa zainteresovanim stranama uz odgovarajući autoritet. Ovaj dokument uključuje strategije pomoću kojih bi se pomoglo regulatornim i licenciranim telima i akreditacionim licima da shvate važnost usvajanja sadržaja bola u suštini i praćenje kompetencija u nastavnim planovima i programima nauke o zdravlju. Bolnički akreditacioni standardni, kao što su "Zajednička komisija standarda o bolu", sadrži moćnu poruku da se zdravstveni radnici moraju obrazovati o bolu (1). Uticanje profesionalnih tela u uključivanje i povećanje potrebnih kompetencija za bol kod izdavanja dozvole za kliničku praksu i održavanje sertifikacije može imati najveći uticaj na obrazovanje o bolu i kliničku praksu (13).

- Resursi kurikuluma, kao što su primeri ispod, dostupni su da pomognu promenu tradicionalnih modela koji se fokusiraju na bol kao simptom. Nociceptivni sistem za obradu ima uticaj na kliničku negu i ljudski doživljaj koji daleko prevazilazi bilo kakav značaj kao podsistem senzornog nervnog sistema.
- Suština bolnih stanja i nastavni planovi i programi su razvijeni i testirani, i mogu se koristiti kao osnova za primenu u različitim zdravstvenim nastavnim planovima i programima.
- Mapiranje kurikuluma podrazumeva proces ispitivanja sadržaja kako bi se identifikovao stvarni bolni nadražaj koji se bave problemom rešavanja nedostataka, viškova i koherentnosti. Ovi podaci mogu pomoći da se problem naznači. Na primer, upoređivanje sa nastavnim programima veterinarske medicine podstaklo je razgovor o tome zašto ljubimci dobijaju negu od stručnjaka koji su kvalifikovaniji u lečenju bola [13].

- Iako se fakulteti nisu osećali kompetentnim u podučavanju bolnih sadržaja, oni su opisani kao "krajnji izvori svih obrazovnih institucija" i kao "agenti prenosa znanja i uloga". Prisustvo na profesionalnim konferencijama, angažovanje, odabir pri zapošljavanju i saradnji kako bi se integrisao sadržaj bola kao komponenta drugih tema, kao što su metabolički poremećaji ili kardiovaskularna stanja, od suštinskog je značaja za unapređenje edukacije o bolu.
- Unapređenje mentorskih odnosa sa kolegama u akademskim i kliničkim okruženjima podstiče zajedničko razumevanje bola i podržava model najbolje prakse za studente. Pronalaženje i rad sa lokalnim šampionima bola koji su motivisani da poboljšaju brigu o bolu i obrazovanje mogu osigurati napore da imaju pozitivne rezultate.
- Modeli zainteresovanih strana mogu pomoći identifikovanju osoba od ključnog značaja kako bi se razvile strategije za dobijanje svoje podrške. Zainteresovane strane koje treba razmotriti su dekani, koordinatori kurikuluma, bibliotekari, eksperti za bol, eksperti za dizajn obrazovanja, kliničari i pacijenti.
- Efikasno lečenje bola zahteva udružene pristupe koji premašuju stručnost bilo koje profesije, te je važno stvoriti interprofesionalne mogućnosti učenja u grupama. Studenti treba da uzajamno razumeju rad, bez obzira da li je zajednički ili pojedinačan, što je od suštinske važnosti za interprofesionalno i multiprofesionalno lečenje bola.

Primeri resursa

A. Interprofesionalni nastavni plan o bolu i bol

- Međunarodna asocijacija za proučavanje bolova (2017). *IASP Curricula*
- Fishman S, Young H, Arwood E, Chou R, Herr K, Murinson [Hogans] B, Watt-Watson J, Carr D, Gordon D, Stevens B, Bakerjian D, Ballantyne J, Courtenay M, Djukic M, Koebner I, Mongoven J, Paice J, Prasad R, Singh N, Sluka K, Marie B, Strassels S. (2013). Core Competencies for Pain Management: Results of an Interprofessional Consensus Summit. *Pain Med* 14, 971-981.

B. Strategije za podsticanje regulatornih / licenciranih tela i akreditacionih lica

- Prospekt za promovisanje profesionalnog obrazovanja o bolu [link]

C. Strategije identifikacije zainteresovanih strana i izgradnje kapaciteta za promenu

- Primer praktičnog modela za izgradnju kapaciteta za promenu u zajednici i sistemu

D. Unapređivanje edukacije o bolu i mentorstvo koristeći SMART ciljeve pristupa u promovisanju promena *

©Copyright 2018 Međunarodna asocijacija za proučavanje bola. Autorska prava zaštićena.

IASP spaja naučnike, kliničare, zdravstvene radnike, i kreatore polisa kako bi stimulisala i podržala studije o bolu, prenošenje stečenog znanja u svrhu postizanja boljih rezultata u oslobađanju od bola na globalnom nivou.

U naredna 3 meseca	Provedite najmanje 10 minuta sa jednom osobom odgovornom za obrazovanje u vašoj ustanovi da biste saznali o njihovim prioritetima.
	Provedite sat vremena sa kolegama koji uče u vašoj ustanovi i razgovarajte o mogućnostima integracije bola unutar vaše institucionalne kulture.
	Pozovite kolege da planiraju saradnju između obrazovnih institucija ili da ponude mogućnosti za zajedničko učenje o sličnim temama vezanim za o bol.
U narednih 6 meseci	Pohađati konferenciju o edukaciji zdravstvenih profesija za sticanje znanja u nastavnim inovacijama korisnih za obrazovanje o bolu. Kao dodatak ovom sastanku, izgraditi jednu novu nastavnu alijansu na pretpostavci da je bol prilika da podučava veštine koje se prenose u profesionalnost; npr. zajedničko donošenje odluka, veštine komuniciranja usmerene na pacijenta, modeli hroničnih bolesti i sigurno prepisivanje lekova.
	Ponudite se da provedete jedan sat predavajući o temi koju bi drugi mogli smatrati opterećujućom, ali koja ima važne implikacije za brigu o bolesti; na primer, hronični bolovi u predelu karlice, bol u grudima bez srčanog udara.
	Pronađite i kontaktirajte jednog kolegu koji predaje u srodnoj oblasti i razmislite o kreativnim mogućnostima da uvedete bol u diskusiju i diskutuje o modulima koje su drugi uspešno savladali.
U narednoj godini	Pronaći dva izvora o novim pristupima nastavi (npr. simulacija, učiteljski momenti) i procenu (npr. formativna procena, usklađenost skripta, kompetencija bola); podeliti sa troje drugih kolega
	Pročitati i odgovoriti na preporuke i standarde za obrazovanje o bolu: IASP, Zajednička komisija, SZO, i drugi; napišite kratak pregled za vaše institucionalne medije, tweet ili dajte jedan medijski ispraćen intervju
	Budite mentor dvema osobama u edukaciji o bolu i pronađi mentora sa više iskustva u stručnom i naučnom radu sa bolom.
	Koristite višedimenzionalne evaluacione metode kako bi ispitali ishode i odredili uspeh ili potrebu za promenom u jednoj obrazovnoj intervenciji.

Adaptirano od Watt-Watson J, Murinson [Hogans] B. Current challenges in pain education. Pain Management 2013; 3(5): 351-57.

LITERATURA

1. Baker DW. The Joint Commission's Pain Standards: Origins and Evolution. Oakbrook Terrace, IL: The Joint Commission; 2017.
2. Briggs EV, Carr EC, Whittaker MS. Survey of undergraduate pain curricula for healthcare professionals in the United Kingdom. *Eur J Pain* 2011;15:789-95.
3. Fishman S, Young H. Driving needed change in pain education. *Pain Medicine* 2016;17:1790-1792.
4. Frenk J, Chen L, Bhutta Z, et al. Health professionals for a new century: Transforming education to strengthen health systems in an interdependent world. *Lancet* 2010;376(9756): 1923-5.
5. Hogans (Murinson) B. Demanding competence. *Pain Medicine* 2017;18(10):1831-1833.
6. Kopf A and Patel N. Guide to Pain Management in Low-Resource Settings. IASP ebooks, 2010. Available at: http://ebooks.iasp-pain.org/guide_to_pain_management_in_low_resource_settings. Accessed Decemer 21, 2017.
7. Leegaard M, Valeberg BT, JHaugstad GK, Utne I. Survey of pain curricula for healthcare professionals in Norway. *Nurs Sci* 2014;34:42-5.
8. Mezei L, Murinson [Hogans] BB. Pain education in North American Medical Schools. *J Pain* 2011;12:1199-208.
9. Rice A, Smith B, Blyth F. Pain and the global burden of disease. *Pain* 2016;157(4): 791-796.
10. Watt-Watson J, Siddall PJ. Improving pain practices through competencies. *Pain Medicine* 2013;14:966-7.
11. Watt-Watson J, Murinson [Hogans] B. Current challenges in pain education. *Pain Management* 2013; 3(5): 351-57.
12. Watt-Watson J., McGillion M, Hunter J, Choiniere M, Clark AJ, Dewar A, Johnston C, Lynch M, Morley-Forster P, Moulin D, Thie D, von Baeyer CL, Webber K. A survey of pre-licensure pain curricula in health science faculties in Canadian universities. *Pain Research & Management* 2009;14(6): 439-444.
13. Watt-Watson J, Peter E, Clark AJ, Dewar A, Hadjistavropoulos T, Morley-Forster P, O'Leary C, Raman-Wilms L, Unruh A, Webber K, Campbell-Yeo M. The ethics of Canadian entry-to- practice pain competencies: how are we doing? *Pain Research & Management* 2013;18(1): 25-33.

AUTORI

Judy Watt-Watson, RN MSc PhD
Professor Emeritus
Lawrence S. Bloomberg Faculty of Nursing
Senior Fellow, Massey College
University of Toronto
Toronto, Ontario, Canada
Beth B. Hogans, M.S. (Biomath), M.D., Ph

RECENZENTI

Kate Seers, BSc (Hons) PhD DSc
Professor of Health Research
Warwick Research in Nursing
Division of Health Sciences, Warwick Medical School,
University of Warwick, Coventry
Coventry, UK

Robert N. Jamison, Ph.D.
Professor, Departments of Anesthesia and Psychiatry
Brigham and Women's Hospital
Harvard Medical School Pain Management Center
Chestnut Hill, Mass., USA

©Copyright 2018 Međunarodna asocijacija za proučavanje bola. Autorska prava zaštićena.

IASP spaja naučnike, kliničare, zdravstvene radnike, i kreatore polisa kako bi stimulisala i podržala studije o bolu, prenošenje stečenog znanja u svrhu postizanja boljih rezultata u oslobađanju od bola na globalnom nivou.

PREVOD

Aleksandar Knežević, Milica Jeremic Knezevic

O Međunarodnoj asocijaciji za proučavanje bola (IASP)[®]

IASP je vodeći profesionalni forum za naučna, praktična, i edukativna polja u studijama bola. [Članstvo je otvoreno za sve profesionalce](#) koji se bave istraživanjem, dijagnostikom, ili lečenjem bola. IASP ima više od 7,000 članova iz 133 zemlje, 90 nacionalnih organizacija, i 20 Specijalnih interesnih grupa.

Planirajte da se pridružite Vašim kolegama na [17. Svetskom kongresu o bolu](#) 12-16.9.2018. u Bostonu, Massachusetts, USA.

U okviru kampanje "Global Year for Excellence in Pain Education" IASP nudi devet dokumenata koji pokrivaju specifične teme u edukaciji bola. Ovi dokumenti su prevedeni na više jezika i mogu se preuzeti besplatno. Posetite www.iasp-pain.org/globalyear za više informacija.

©Copyright 2018 Međunarodna asocijacija za proučavanje bola. Autorska prava zaštićena.

IASP spaja naučnike, kliničare, zdravstvene radnike, i kreatore polisa kako bi stimulisala i podržala studije o bolu, prenošenje stečenog znanja u svrhu postizanja boljih rezultata u oslobađanju od bola na globalnom nivou.